

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 11/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om transport av djur samt lagar om ändring av djurskyddslagen och 17 kap. 14 och 23 § i straff- lagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 4 oktober 2006 en proposition med förslag till lag om transport av djur samt lagar om ändring av djurskyddslagen och 17 kap. 14 och 23 § i strafflagen (RP 160/2006 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- äldre regeringssekreterare Erkki Arnkil och veterinärråd Pirkko Skutnabb, jord- och skogsbruksministeriet
- regeringsråd Jorma Hörkkö, kommunikationsministeriet
- veterinärinspektör Sari Salminen, Livsmedelssäkerhetsverket Evira
- direktör Matti Puonti, FABA Jalostus
- inköpschef Paavo Ryymin, Saarioisten lihanjalostuslaitos Oy

- direktör Lea Lastikka, Livsmedelsindustriförbundet rf
- ombudsman Kati Pulli, Djurskyddsförbundet Animalia rf
- husdjursombud Vuokko Puurula, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter rf
- länsveterinär Paula Junnilainen, Finlands Veterinärförbund rf
- generalsekreterare Fred Sundwall, Finlands Ryttarförbund rf
- direktör för förädlingsavdelningen Terttu Peltonen, Finlands Hippos rf.

Dessutom har skriftliga utlåtanden lämnats av

- justitieministeriet
- sjöfartsverket
- länsstyrelsen i Uleåborgs län
- Finlands Transport och Logistik SKAL rf
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC.

PROPOSITIONEN

Genom propositionen revideras lagstiftningen om transport av djur. I propositionen föreslås en lag om transport av djur. Den ska gälla såväl transport av levande ryggradsdjur som i tillämpliga delar också transport av ryggradslösa djur. Den nuvarande lagstiftningen om transport av

djur justeras så att den överensstämmer med kraven enligt grundlagen.

Den nya lagen innehåller grundläggande regler för transporter som inte omfattas av rådets förordning om skydd av djur under transport i fråga om allmänna krav som ställs på transpor-

ter, transportmedel och ilastning och urlastning av djur. Enligt förslaget kan närmare bestämmelser om dessa krav utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Bestämmelser om ansökan, beviljande och återkallande av det tillstånd att transportera djur, det intyg om godkännande av vägtransportmedel och fartyg för djurtransport samt de kompetensbevis för förare och skötare som förutsätts i djurtransportförordningen ingår i lagen i en utsträckning som genomförandet av förordningen förutsätter.

Lagen innehåller dessutom bestämmelser om myndigheter som utövar tillsyn över transporter av djur och bestämmelser om tillsynsåtgärder.

I djurskyddslagen görs ändringar av teknisk art till följd av den föreslagna lagen om transport av djur. Med anledning av de föreslagna ändringarna av djurskyddslagstiftningen görs vissa justeringar i strafflagen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 5 januari 2007 samtidigt som rådets förordning börjar tillämpas.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Den 22 december 2004 antog Europeiska gemenskapen rådets förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97. Förordningen reglerar en betydande del av djurtransporterna eftersom den tillämpas på transport av ryggradsdjur när transporten sker i samband med ekonomisk verksamhet. Däremot undantas djurtransporter som inte görs i samband med ekonomisk verksamhet, liksom transport av sjuka och skadade djur till och från veterinärbehandling. Redan i detta sammanhang vill utskottet påpeka att gemenskapen således genom förordning ställer strängare krav på kommersiella transporter, bland annat i och med att det krävs tillstånd för transportörer och kompetensbevis för förare. Förordningen är direkt tillämplig lagstiftning och ska tillämpas från och med den 5 januari 2007. Genom förordningen upphävs förordningen om transport av djur i Europeiska gemenskapen. Merparten av vår lagstiftning om djurtransporter har baserat sig på direktivet.

Den föreslagna lagen om transport av djur får bestämmelser (huvudsakligen i 2—4 kap.) om de krav på djurtransporter som är undantagna den nya förordningen. Vad gäller transporter som är undantagna tillämpningsområdet för förordningen får lagen bestämmelser om allmänna villkor för transporterna, transportmedel, ilastning och

urlastning av djur. Närmare bestämmelser om kraven får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Bestämmelser om kommersiella transporter ingår som det sägs ovan i förordningen om djurtransporter. I lagen ingår ändå kompletterande bestämmelser om till exempel att anhålla om, bevilja och återkalla tillstånd att transportera djur, intyg om godkännande av vägtransportmedel, intyg om godkännande av fartyg för djurtransport och kompetensbevis för förare och skötare på vägfordon (huvudsakligen i 5 kap.).

Utskottet noterar att gemenskapens förordning om djurtransporter är direkt tillämplig lagstiftning. Följaktligen får bestämmelserna varken förklaras eller tolkas i den nationella lagstiftningen. Gemenskapsrätten har exklusivt företräde om den nationella lagstiftningen strider mot gemenskapsrätten. I artikel 29 sägs att medlemsstaterna ska främja utarbetandet av riktlinjer för god praxis. Där skall också ingå riktlinjer för efterlevnaden av förordningen. Det är mycket viktigt att riktlinjerna innehåller regler för att underlätta gränsdragningen mellan kommersiella transporter (gemenskapens förordning om djurtransporter) och andra transporter (den föreslagna lagen om transport av djur).

Med avseende på gränsdragningen är det enligt utskottet nödvändigt att riktlinjerna också tar hänsyn till att förordningen om djurtransporter i likhet med det gällande direktivet om transport av djur gäller transport av djur då ett tydligt

kommersiellt ändamål kan påvisas. I förordningen preciseras direktivets tillämpningsområde. Tidigare talades om transport av djur i förvärvssyfte (på engelska *transport of commercial nature*), medan förordningen nu talar om transport i samband med ekonomisk verksamhet (på engelska *transport in connection of an economic activity*). Syftet har varit att förtydliga rättsaktens räckvidd eftersom det finns ett beslut av EG-domstolen om tolkningen av begreppet *economic activity*. I förarbetet har detta ansetts underlätta genomförandet i medlemsstaterna. Med avseende på fastläggningen av tillämpningsområdena är det enligt utskottet mycket viktigt att det också beaktas varför gemenskapen har ansett det vara nödvändigt att ändra gemenskapslagstiftningen om transport av djur. Både medborgarna och myndigheterna i medlemsstaterna har varit oroad över de mycket dåliga transportförhållandena när djur transporteras för slaktning, de dåliga transportmedlen och den undermåliga vården och behandlingen av djur, när kommersiella transporter har kunnat pågå i flera dagar. De stora problemen med djurens välbefinnande under transporter har gällt den typen av transporter där det har funnits ett stort antal produktionsdjur som transporterats till slaktning eller för uppfödning.

Utskottet påpekar att hästar i Finland transporteras dels i samband med ridning, dels i samband med travverksamhet. Hos oss finns inte direkt den typen av uppfödning av slakthästar som förekommer i vissa andra medlemsstater, framför allt i de nya medlemsstaterna. Merparten av vägtransporterna av hästar gäller hästar som transporteras till hästverksamhet som sammantaget sett bedrivs i liten skala och både kommersiellt och ekonomiskt är av liten betydelse. Utskottet understryker att merparten av hästtransporterna bör omfattas av den föreslagna lagen om transport av djur, och inte av förordningen om djurtransporter, som ställer strängare krav. För transport av fritidshästar bör således den föreslagna lagen gälla, när hästarna transporteras till tävlingar eller andra tillställningar i ägarens eller innehavarens fordon. Förordningen bör bara tillämpas på den typen av verksamhetsut-

övare som bedriver betydande ekonomisk verksamhet med hästar och hästtransporterna är en viktig del av verksamheten eller är en tjänst som erbjuds kunderna. Dessutom måste transportverksamheten bedrivas i stor ekonomisk skala för att det klart och tydligt ska kunna påvisas att verksamheten är kommersiell.

Med hänvisning till det som sägs ovan förutsätter utskottet att anvisningarna om tolkningen av dels förordningen om djurtransporter, dels lagen om transport av djur följer den nuvarande tolkningen av lagstiftningen om transport av djur. I tolkningen gäller de strängaste kraven de kommersiella transporter av djur där fordonen förflyttar stora mängder djur och där risken för att djuren mår sämre under transportererna är större (*Utskottets förslag till uttalande*). I dessa fall kan en tydlig ekonomisk verksamhet påvisas, liksom ett behov att ställa strängare krav på garantier för djurens välbefinnande under transporten. Kraven kan till exempel innebära att det förutsätts tillstånd för att transportera djur eller kompetensbevis för förare, vilket kräver både utbildning och prov.

I detta sammanhang påpekar utskottet att det också finns en del problem med att trafiklagstiftningen från och med den 1 juli 2007 kräver färdskrivare i bland annat bilar för djurtransport. Detta medför problem framför allt vid transport av förädlingsdjur eftersom avstånden ofta är långa och ilastningen görs på många olika ställen. Vid transporter av slaktdjur är det lättast att byta förare under transportererna.

Med hänvisning till propositionen och annan information finner utskottet förslaget nödvändigt och lämpligt. Utskottet tillstyrker lagförslaget med anmärkningar ovan och ändringsförslagen nedan.

Detaljmotivering

1. Lag om transport av djur

28 §. Enligt den föreslagna bestämmelsen är det tillåtet att inspektera utrymmen i bilar som används som boende om det är nödvändigt för utredningen av de omständigheter som inspektio-

nen gäller. Utskottet påpekar att det konstitutionella skyddet för hemfriden a priori också inbegriper de utrymmen i fordon som används för boende, även om det har ansetts att utrymmena på sätt och vis inte tangerar hemfriden i och med att fordonen används för både befordran och boende. Följaktligen bör inspektionsrätten i första hand knytas samman med det straffbara förfarandet vid överträdelser av lagen. De straffbara gärningar som anges i 39 § 1—6 punkten gäller den typen av vård, behandling och hantering av djur som också kan vara straffbara enligt 17 kap. 14 § i strafflagen. Av dessa gärningar kan bara en förseelse enligt 4 punkten inte begås i ett utrymme som inte används för boende. Med hänvisning till detta föreslår utskottet att den sista meningen i 2 mom. ändras till att en inspektion enligt 1 mom. får göras i utrymmen i fordon eller något annat transportmedel som används för boende uteslutande, om det är nödvändigt för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller eller om det finns anledning att någon gjort sig skyldig till ett förfarande som är straffbart enligt 39 § 1—3, 5 eller 6 punkten i den föreslagna lagen.

37 §. Utskottet påpekar att artikel 25 i förordningen om djurtransporter föreskriver att med-

lemsstaterna är skyldiga att utfärda nationella tillämpningsföreskrifter för artikel 26. De föreslagna bestämmelserna om återkallande av tillstånd att transportera djur och återkallande av intyg om godkännande av fartyg för djurtransport (17 § 2 mom., 19 § 2 mom. och 20 § 2 mom.) kompletterar artikel 26.4 c. Utskottet föreslår att 2 mom. för tydlighetens skull föreskriver att de ovan nämnda lagrummen också tillämpas på återkallande av transportörens tillstånd och intyget om godkännande av transportmedlet i enlighet med artikel 26.4 c.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår jord- och skogsbruksutskottet

att lagförslag 2 och 3 godkänns utan ändringar,

att lagförslag 1 godkänns men 28 och 37 § med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att ett uttalande godkänns (Utskottets förslag till uttalande).

Utskottets ändringsförslag

1.

28 §

Inspektionsrätt

(1 mom. som i RP)

Den som utför inspektionen har rätt att få tillträde till de utrymmen där djur transporteras eller hålls under transporten och att utan ersättning ta de prov som behövs för inspektionen. Vid inspektionen kan djur, transportmedel och den behållare som avses i artikel 2 punkt g i djur-

transportförordningen samt foder, dryck, utrustning och redskap för djuren inspekteras. Vid inspektionen kan också de handlingar som förutsätts enligt djurtransportförordningen kontrolleras. *Utrymmen som i ett fordon eller ett annat transportmedel används för boende får inspekteras enligt 1 mom. bara, om det är nödvändigt för utredningen av de omständigheter som inspektionen gäller eller om det finns anledning att misstänka att någon har gjort sig skyldig till ett*

förfarande som är straffbart enligt 39 § 1—3, 5 eller 6 punkten i denna lag.

tillämpas också 17 § 2 mom., 19 § 2 mom. och 20 § 2 mom.

37 §

Förbud och ålägganden

(1 mom. som i RP)

I artikel 23 och 26 i djurtransportförordningen föreskrivs om tillsynsmyndighetens åtgärder när bestämmelserna i djurtransportförordningen inte har efterlevts vid transport av djur. *I fråga om att återkalla transportörens tillstånd och intyget om godkännande av transportmedlet enligt artikel 26.4 c i djurtransportförordningen*

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att anvisningarna om tillämpningsområdena för Europeiska gemenskapens djurtransportförordning (EG) nr 1/2005 och lagen om transport av djur följer den nuvarande tolkningen av lagstiftningen om transport av djur, som föreskriver strängare krav på kommersiella transporter där fordonen förflyttar stora mängder djur och det är större risk att djuren har sämre välbefinnande under transporten.

Helsingfors den 21 november 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Eero Lämsä /cent
vordf. Harry Wallin /sd
medl. Nils-Anders Granvik /sv
Pertti Hemmilä /saml
Matti Kauppila /vänst
Esko Kiviranta /cent
Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd

Jari Leppä /cent
Minna Lintonen /sd
Reijo Paajanen /saml
Sirpa Paatero /sd
Erkki Pulliainen /gröna
Kimmo Tiilikainen /cent
Pekka Vilkuna /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.